

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

עבודה זרה דף מ"ח ע"א

לאתקפתא דרב אשי, אילן שנטעו ולבסוף עבדו מה דינו, ומה דין תוספתו, ומהיכן ילפינן?

מנין?	דין תוספתו	דין עיקר האילן	
מואשריהם תשרפון ¹	אסור	אסור	לר' יוסי בר' יהודה
מואשריהם תגדעון ²	אסור	מותר	לרבנן

לתירוץ הגמ', במה נחלקו רבנן ור' יוסי בר' יהודה?

בגידעו ופיסלו	בלא גידעו ופיסלו	
איבע"א א': עיקר מותר ותוספת אסור ⁴ איבע"א ב': עיקר ותוספת אסור ⁵	עיקר ותוספת אסור ³	לר' יוסי בר' יהודה
עיקר מותר ותוספת אסור ⁶	עיקר מותר ותוספת אסור	לרבנן

¹ פירוש, דרב אשי הקשה מנין שרבנן ור' יוסי נחלקו בתוספת האילן ואילו בעיקרו לכו"ע מותר, נימא שנחלקו בעיקר ואילו בתוספת האילן לכו"ע אסור. ולפי"ז הלימוד לר' יוסי מקרא דואשריהם תשרפון, ר"ל ששתי אשורות הן אחת לנטוע מתחילה לכך ואחת שנטעו ולבסוף עבדו, שגם בנטעו ולבסוף עבדו שורף אפי' העיקר. וזה דלא כמו דילפינן לעיל [דף מ"ה ע"ב] לר' יוסי מקרא דואשריהם תגדעון, לומר ששורף ומגדע רק את התוספת ולא את העיקר.

² גם כאן לפי קושיית רב אשי משתנה הלימוד לרבנן, דלעיל [דף מ"ה ע"ב] אמרינן דרבנן לומדים מואשריהם תגדעון שגידעו עכו"ם קודם לכיבוש א"י, ומואשריהם תשרפון לומדים לאילן שנטעו מתחילה לכך, ולפי"ז באילן שנטעו ולבסוף עבדו לא נאסר לא עיקר ולא תוספת. ועתה לקושית רב אשי ילפינן מואשריהם תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו שתוספתו אסורה.

³ ומבואר שנשארנו למסקנא עם סברת רב אשי שר' יוסי ורבנן נחלקו בעיקר אילן דוקא, אבל בתוספתו לכו"ע אסור, ודלא כסוגיא לעיל בדף מ"ה ע"ב. ולשני תירוצי הגמ' מבואר שדברי שמואל שאמר המשתחוה לאילן תוספתו אסורה (ובאופנים מסויימים גם העיקר), הוא לדברי הכל, דבכל האופנים התוספת אסורה לכו"ע.

⁴ והטעם דכיון שגידעו ופיסלו לפני עבודתו, גלי בדעתיה שכוונתו לעבוד לתוספת דוקא והיא הנאסרת, ולכך נוטל מה שהחליף ושרי, וזהו משנתינו לפי האיבעית אימא ר' יוסי בר' יהודה וכו'.

⁵ פי' דדוקא לפי התי' הראשון שמשנתינו ר' יוסי, צריך להדחק בחידוש הנ"ל ולומר שבגידעו ופיסלו נאסר רק התוספת, אולם לתי' השני שמשנתינו רבנן, איה"נ לר' יוסי בר' יהודה בכל מקרה נאסר גם התוספת.

⁶ ולתי' השני דמשנתינו רבנן, איכא רבותא למימר שאפי' בגידעו ופיסלו שעשה מעשה בגופו, בכו"א עיקר האילן לא נאסר אלא רק תוספתו.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

עבודה זרה דף מ"ח ע"ב

ע"ז שאינה גוזלת את הרבים, מה דינה באופנים דלהלן?

האם מותר לשבת שם?	האם נטמא היושב שם?	
אסור	טהור	בצל צילה הארוך
אסור	טהור	בכל קומתה
אסור	טמא	בתחתיה ממש

האם מותר לזרוע תחת אשירה?

בימות הגשמים	בימות החמה	
שאר זרעים: מותר ⁷ חזרת: אסור	אסור ⁸	לרבנן
אסור	אסור	לר' יוסי

האם מותר לנטוע אגוזי ערלה? [תד"ה ואין].

לכתחילה	בדיעבד	
לר' יוסי: אסור ⁹	מותר ¹⁰	לרש"י
אסור ¹¹	לר' יוסי: אסור לרבנן: מותר	לתוס'

⁷ והגם דיש נבייה - עלים שנושרים - מהאשרה ונעשים זבל, מותר. ובהו"א סברה הגמ' הטעם משום דזה וזה גורם מותר. ובתיי האיבעית אימא ביארה הגמ' שאפי' שגם רבנן מודים שזה וזה גורם אסור, וכמו שאסור לשחוק ע"ז ולזרות לרוח, מ"מ כאן מותר משום שמה שנהנה מהנייה פוגם הצל ולא חשוב הנאה.

⁸ והגם שלהו"א טעם רבנן משם דזה וזה גורם מותר, מ"מ שאני צל דכל הנאת הצל היא הנאת איסור ואין דבר היתר שמשתתף לעשות צל - ולכך אסור. ואינו כמו בנבייה שעושה זבל, שגם האדמה של היתר נותנת זבל. תד"ה ורבנן.

⁹ ועל זה הקשו תוס' דא"כ למה ערלה בשריפה, דניטע אותם אליבא דרבנן.

¹⁰ רש"י מפרש הא דאמר רב יהודה אמר רב מודה ר' יוסי שאם נטע והבריך והרכיב מותר, קאי על האגוז דיש בזה דין זה וזה גורם מותר.

¹¹ כן כתבו תוס' דלכו"ע האגוז אסור, ומוקמי להא דאמר רב יהודה אמר רב שמודה ר' יוסי וכו', באם נטע את האגוז ועשה ממנו נטיעה ואח"כ הבריכה והרכיבה - אז מותר. וכלשון אחר שברש"י בדף מ"ט ע"א, ועי' היטב בריטב"א כאן.